

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
Ε' ΕΦΟΡΕΙΑ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ

Ταχ. Δ/ση : Κ. Παλαιολόγου 133
231 00 Σπάρτη

Πληροφορίες : Α. Μαλτέζου
Τηλέφωνο : 27310 23315
FAX : 27310 21516
E-mail : eepka@culture.gr

Σπάρτη, 18-9-2009

Αριθ. Πρωτ: 5085

Προς : Γραμματεία Τοπικού Συμβουλίου
Μνημείων Πελοποννήσου

Κοιν.: 1) 5^η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων
Αγησιλάου 59 – Ενταύθα
(συνημμένα η εισήγηση)
2) Περιφέρεια Πελοποννήσου
Δ/ση ΠΕ.ΧΩ.
Τμήμα Περιβαλλοντικού και Χωροταξικού
Σχεδιασμού
Πλ. Κολοκοτρώνη 20 – 22100 Τρίπολη
3) Περιφέρεια Πελοποννήσου
Δ.Ε.Κ.Ε.
Οπλ. Σχειώτη 1 – 22100 Τρίπολη

ΘΕΜΑ: Χορήγηση ή μη έγκρισης Προμελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΠΠΕ) για το έργο δεματοποίησης/προσωρινής αποθήκευσης αστικών σύμμεικτων απορριμμάτων στο Δ. Σπάρτης Ν. Λακωνίας.

Σας διαβιβάζουμε το φάκελο με την εισήγηση και τα έγγραφα σχετικά με την υπόθεση που αναφέρεται στο θέμα και παρακαλούμε για την εισαγωγή στο Συμβούλιο για την κατά το Νόμο γνωμοδότηση.

Οι ενδιαφερόμενοι, στους οποίους κοινοποιείται το παρόν, εάν επιθυμούν να παραστούν στη συνεδρίαση προκειμένου να εκθέσουν τις απόψεις τους, παρακαλούνται να το γνωρίσουν στη Γραμματεία του Συμβουλίου (εγγράφως ή στο τηλ. 2710 225243).

Συν.: Ο φάκελος της υπόθεσης.

Η Πράισταμένη της Εφορείας

Αδαμαντία Βασιλογάμβρου
Αρχαιολόγος

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
Ε' ΕΦΟΡΕΙΑ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ

Σπάρτη, 18-9-2009

Αριθ. Πρωτ: 5085

Ταχ. Δ/ση : Κ. Παλαιολόγου 133
231 00 Σπάρτη

Πληροφορίες : Α. Μαλτέζου

Τηλέφωνο : 27310 23315

FAX : 27310 21516

E-mail : eepka@culture.gr

ΘΕΜΑ: Χορήγηση ή μη έγκρισης Προμελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΠΠΕ) για το έργο δεματοποίησης/προσωρινής αποθήκευσης αστικών σύμμεικτων απορριμμάτων στο Δ. Σπάρτης Ν. Λακωνίας.

Εισήγηση

Έχοντας υπόψη:

- 1) Τις διατάξεις του Νόμου 3028/2002 «Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς»,
- 2) Την αρ. ΥΠΠΟ/ΔΟΕΠΥ/ΤΟΠΥΝΣ/15/3696 (ΦΕΚ 180/Β/30-1-2004) Υπουργική Απόφαση «Περί Μεταβίβασης αρμοδιοτήτων του Υπουργού Πολιτισμού στις Περιφερειακές και Ειδικές Περιφερειακές Υπηρεσίες αρμοδιότητας της ΓΔΑΠΚ και ΓΔΑΜΤ του ΥΠΠΟ»,
- 3) Το ΠΔ 191/2003 (ΦΕΚ 146/Α/13-6-2003) «Οργανισμός του ΥΠΠΟ»,
- 4) Το υπ'αρ. 2975/30-7-2009 έγγραφο της Δ/σης ΠΕ.ΧΩ. της Περιφέρειας Πελοποννήσου,
- 5) Το υπ'αρ. 4146/17-8-2009 έγγραφο της Εφορείας μας,
- 6) Το υπ'αρ. 3435/4-9-2009 έγγραφο της Διεύθυνσης ΠΕ.ΧΩ. της Περιφέρειας Πελοποννήσου,
- 7) Το υπ'αρ. 3853/οικ/16-9-2009 έγγραφο της Δ.Ε.Κ.Ε. της Περιφέρειας Πελοποννήσου,

σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

Α. Η Διεύθυνση ΠΕ.ΧΩ. της Περιφέρειας Πελοποννήσου μας διεβίβασε την Προμελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων για το έργο δεματοποίησης/προσωρινής αποθήκευσης αστικών σύμμεικτων απορριμμάτων στο Δ. Σπάρτης Ν. Λακωνίας, το οποίο θα εξυπηρετεί τους ΟΤΑ του Ν. Λακωνίας που αναφέρονται σε αυτήν, προκειμένου η Εφορεία μας να γνωμοδοτήσει επί αυτής (σχετ. 4). Η Υπηρεσία μας ενημέρωσε τη Δ/ση ΠΕ.ΧΩ., ότι λόγω της ύπαρξης αρχαιοτήτων πλησίον της κύριας προτεινόμενης θέσης εγκατάστασης του εν θέματι έργου, θα παρέπεμπε την υπόθεση στο αρμόδιο αρχαιολογικό συμβούλιο για την κατά το Νόμο γνωμοδότηση, και ως εκ τούτου ζήτησε εξαίρεση από την προθεσμία γνωμοδότησης (σχετ. 5).

Β. Σύμφωνα με την υποβληθείσα μελέτη, το εν λόγω έργο αφορά σε εγκατάσταση και λειτουργία μονάδας δεματοποίησης απορριμμάτων, και συγκεκριμένα στην προμήθεια, εγκατάσταση και λειτουργία δεματοποιητή απορριμμάτων, στον οποίο θα

υφίστανται διαχείριση τα αστικά απορρίμματα. Η προτεινόμενη διαχείριση συνίσταται στη συμπίεση και δεματοποίηση των απορριμμάτων, στην αεροστεγή και υδατοστεγή τους συσκευασία σε δεμάτια και στην προσωρινή αποθήκευσή τους σε κατάλληλο χώρο, όπου θα παραμείνουν έως ότου ολοκληρωθεί το σύστημα ολοκληρωμένης διαχείρισης απορριμμάτων της Περιφέρειας. Οι εγκαταστάσεις της μονάδας δεματοποίησης περιλαμβάνουν κτήριο στέγασης του εξοπλισμού, εμβαδού 240,00τ.μ., διαμορφωμένη έκταση για την προσωρινή απόθεση των δεματίων, βιολογικό καθαρισμό και δύο δεξαμενές ύδατος, και θα καταλάβουν συνολικά επιφάνεια 400,00τ.μ., ενώ η έκταση που θα απαιτηθεί για την προσωρινή αποθήκευση των δεματίων εκτιμάται στα 8,5 στρέμματα, για τα δύο χρόνια προσωρινής λειτουργίας του δεματοποιητή.

Ως θέσεις εγκατάστασης της μονάδας δεματοποίησης προτείνονται η περιοχή «Προβατομάνδρα» (κύρια λύση), στο Δ.Δ. Αφυσσού, καθώς και η θέση «Παναγιωτιάνικα» (εναλλακτική λύση) στην Κοινότητα Καρυών. Η πρόσβαση στην κύρια θέση θα γίνεται από την υφιστάμενη οδοποιία (μήκους 450,00μ. και πλάτους 5,00-7,00μ.), που εξυπηρετεί τον ΧΑΔΑ, ενώ στην εναλλακτική επιβάλλεται η διάνοιξη οδού πρόσβασης, πλάτους 6,00μ. Επίσης, θα δημιουργηθεί και κατάλληλη διαμόρφωση της εσωτερικής οδοποιίας, για την ομαλή πρόσβαση των οχημάτων, ενώ ο περιβάλλων χώρος των εγκαταστάσεων θα εξομαλυνθεί και θα διαστρωθεί με χαλί.

Γ. Στη θέση «Προβατομάνδρα» του Δ.Δ. Αφυσσού, που αποτελεί την κύρια προτεινόμενη λύση εγκατάστασης της εν λόγω μονάδας, χωροθετείται Χώρος Ανεξέλεγκτης Διαχείρισης Απορριμμάτων (ΧΑΔΑ), εντός των ορίων του οποίου προτείνεται η κατασκευή του δεματοποιητή. Σε αυτό το σημείο, πρέπει να επισημανθεί ότι για την εγκατάσταση και λειτουργία του εν λόγω ΧΑΔΑ, σύμφωνα με το αρχείο μας, δεν είχε ζητηθεί κατά το παρελθόν η άποψη της Υπηρεσίας μας.

Δ. Στην παραπάνω θέση, η Δ.Ε.Κ.Ε. της Περιφέρειας Πελοποννήσου, με το υπ'αρ. 1800/οικ./6-5-2009 έγγραφό της, ζήτησε από την Υπηρεσία μας έγκριση για την ανέγερση αποθήκης. Με το υπ'αρ. 2326,2756/28-5-2009 έγγραφό μας, χορηγήθηκε έγκριση εκσκαφής θεμελίων και ανέγερσης νέας ισόγειας αποθήκης, κάλυψης 258,26τ.μ.. Η χρήση της για την εγκατάσταση των μηχανημάτων και των εξαρτημάτων δεματοποίησης τέθηκε υπόψη της Εφορείας μας πρόσφατα, με το υπ'αρ. 3853/οικ./16-9-2009 έγγραφο της Δ.Ε.Κ.Ε. (σχετ. 7).

Ε. Στην περιοχή της «Προβατομάνδρας», στην κύρια λύση της εγκατάστασης, εντοπίζονται αρχαιότητες αρμοδιότητάς μας. Συγκεκριμένα, στη θέση «Τσάκωνα», δυτικά του ΧΑΔΑ και της αιτούμενης εγκατάστασης, και σε απόσταση περίπου 430μ. και 650μ. αντίστοιχα, σώζονται τα οικοδομικά λείψανα ιερού. Η εν λόγω αρχαία θέση βρίσκεται σε πλάτωμα λόφου, ο οποίος έχει την εποπτεία της γύρω περιοχής και άμεση οπτική επαφή με την πόλη της Σπάρτης, προς τα δυτικά, καθώς και με το Χώρο Ανεξέλεγκτης Διαχείρισης Απορριμμάτων στα ανατολικά.

Η θέση του ιερού εντοπίστηκε το 1984, κατά τη διάρκεια της επιφανειακής έρευνας από τη Βρετανική Αρχαιολογική Σχολή Αθηνών, και ανασκάφη το 1989. Από την ανασκαφική έρευνα ήλθαν στο φως τα κατάλοιπα δύο κτηρίων. Σύμφωνα με τον ανασκαφέα κ. Η. W. Catling, το κτήριο I (το ανατολικό) αποτελούσε το καθαυτό ιερό (μήκους μέχρι 22μ. και πλάτους 5μ.), ενώ το κτήριο II (το δυτικό) δεν ταυτίστηκε. Η κεραμική που βρέθηκε στην περιοχή δείχνει ότι ο χώρος βρισκόταν σε χρήση ήδη από τον 8^ο αι. π.Χ. και η λατρεία είχε ξεκινήσει αυτή την περίοδο. Ωστόσο, το κτίσμα I μπορεί να κατασκευάστηκε αργότερα, ενώ ίχνη περιβόλου δεν εντοπίστηκαν στο χώρο. Τα αφιερώματα που βρέθηκαν σε αποθέτη, και κυρίως πήλινοι λύχνοι, δείχνουν τη χρήση του χώρου κατά τον 3^ο και 4^ο αι. μ.Χ., ενώ απουσιάζουν σαφή στοιχεία που να χρονολογούνται κατά την ελληνιστική – πρώιμη ρωμαϊκή περίοδο.

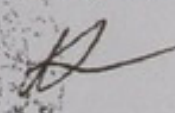
Μερικά από τα αφιερώματα του ιερού είναι χαρακτηριστικά, όπως τμήμα ενεπίγραφου αλτήρα, τμήματα χάλκινων μερών ασπίδας, χάλκινη αιχμή δόρατος, χάλκινες αιχμές βελών, εγχάρακτος σφραγιδόλιθος με απεικόνιση τοξότη, καθώς και μεγάλος αριθμός, κυρίως ιθυφαλλικών, αλλά και άλλων ειδωλίων. Τα αναθήματα αυτά δείχνουν ότι η λατρεία στο χώρο αφορούσε σε ανδρική θεότητα, στην οποία απευθύνονταν άνδρες λατρευτές. Ο χαρακτήρας δε των χειροποίητων ανδρικών ειδωλίων υποδηλώνει ότι η λατρεία πιθανόν να σχετιζόταν με την ανδρική ικανότητα.

Οι επιγραφικές μαρτυρίες, και συγκεκριμένα τα τεμάχια ενσφράγιστων κεραμίδων που βρέθηκαν στο χώρο του κτηρίου Ι, σε συσχέτισμό με ενεπίγραφο όστρακο από την επιφανειακή έρευνα, απέδωσαν τη λατρεία στο Δία Μεσσαπέα, ιερό του οποίου στη Λακωνία μαρτυρείται στον Πausανία (βλ. Πausανίας, III, 20,3) καθώς και στο Θεόπομπο (σύμφωνα με το Βυζαντινό λεξικογράφο Στέφανο). ΣΤ. Στη θέση «Παναγιωτιάνικα», στην περιοχή των Καρυών (εναλλακτική λύση), από αυτοψία που πραγματοποιήθηκε από αρμόδιους υπαλλήλους της Υπηρεσίας μας στον προτεινόμενο χώρο εγκατάστασης, δεν εντοπίστηκαν επιφανειακές ενδείξεις πιθανής ύπαρξης αρχαίων. Επίσης, στην ευρύτερη περιοχή της εν λόγω θέσης δεν έχουν εντοπιστεί μέχρι σήμερα αρχαιότητες αρμοδιότητάς μας.

Υστερα από τα παραπάνω, δεδομένου ότι θίγονται μνημεία αρμοδιότητάς μας καθώς και ο ζωτικός τους περιβάλλον χώρος, η Εφορεία μας προτείνει να απομακρυνθεί οποιαδήποτε δραστηριότητα αφορά στη διαχείριση απορριμμάτων στη θέση «Προβατομάνδρα», η οποία θέση έχει ήδη επιβαρυνθεί με τη λειτουργία του ΧΑΔΑ, αποκαθιστώντας την περιοχή, καθώς και να μην εγκατασταθεί οποιαδήποτε νέα δραστηριότητα διαχείρισης των αστικών απορριμμάτων στην ίδια θέση, καθότι η εγκατάστασή της θα αποτελέσει συνέχιση της επιβάρυνσης του χώρου, πλησίον αρχαιοτήτων.

Παρακαλούμε για τη γνωμοδότησή σας.

Η Προϊσταμένη της Εφορείας

Αδαραντία Βασιλογάμβρου
Αρχαιολόγος